

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Південноукраїнського
національного педагогічного
університету імені
К.Д. Ушинського
проф. Андрій КРАСНОЖОН

«03 листопада 2025 р.

ВИСНОВОК

Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К.Д. Ушинського щодо дисертації
Свекли Костянтина Андрійовича «Нові політичні технології
виборчих процесів першої чверті ХХІ століття: український та
зарубіжний досвід», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за
спеціальністю 052 Політологія,
в галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки,
затвердженої Вченою радою Південноукраїнського національного
педагогічного університету імені К. Д. Ушинського,
протокол № 5 від 3 листопада 2025 р.

Присутні: завідувач кафедри політичних наук і права, д. політ. н.,
проф. Наумкіна С. М., д. політ. н., проф. Музиченко Г. В., д. політ. н., проф.
Гедікова Н. П., д. ю. н., проф. Долженков О. О., доктор політ. н., доц.
Ростецька С. І., д. ю. н., проф. Долженков О. Ф., д. ю. н. проф.
Баймуратов М. О., д. ю. н, проф. Кофман Б. Я., к. політ. н., доц. Проноза І. І.,
к. політ. н., доц. Каменчук Т. О., к. політ. н., доц. Дмитрашко С. А.,
к. політ. н., доц. Швець С. Л., к. ю. н., доц. Бутирін Є. О., к. ю. н., доц.

Дерев'янкін С. Л., к. екон. н., доц. Полуяктова О. В., к. ю. н, викл.
Чекмарьова Л. Ю., лаборант кафедри Пустовіт А.

Всього присутніх на засіданні кафедри **16 осіб**

З присутніх – 4 доктори політичних наук та 4 кандидати політичних наук – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Головуючий на засіданні кафедри політичних наук і права – доктор політичних наук, професор Гедікова Н. П.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Свекли Костянтина Андрійовича «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті XXI століття: український та зарубіжний досвід», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія щодо його рекомендації для розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти: кандидат політичних наук, доц. Дмитрашко С. А.,
кандидат політичних наук, доц. Швець С.Л.

Слухали:

Повторне обговорення дисертаційного дослідження **Свекли Костянтина Андрійовича «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті XXI століття: український та зарубіжний досвід»,** з урахуванням усіх зауважень та побажань попереднього обговорення роботи від 29 серпня 2025 року, протокол №2. Дисертація подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія щодо його рекомендації для розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Тема затверджена вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського (протокол № 11 від 30.05.2022 року)

Науковий керівник – кандидат політичних наук, доцент Каменчук Тетяна Олегівна.

Слухали: Доповідь здобувача ступеня доктора філософії **Свекли Костянтина Андрійовича «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті XXI століття: український та зарубіжний досвід»**, поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія.

Доповідач надав обґрунтування актуальності теми поданої дисертації, визначив мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, надав характеристику методам та методології, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значимість роботи, зазначив впровадження результатів дослідження.

Представлену дисертацію присвячено визначенню нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття, дослідженню зарубіжного та українського досвіду їх застосування та обґрунтування, основних трендів подальшого розвитку.

Актуальність обраної теми визначається необхідністю дослідження нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття яке зумовлено масштабними політичними, соціальними змінами та технологічними новаціями.

Нові політичні технології виборчих процесів є комунікативним феноменом – вони безпосередньо пов'язані з розвитком інтернет-комунікацій, месенджерів та технологій мобільного зв'язку. Про це переконливо свідчить зарубіжний досвід. Становлення нових політичних технологій виборчих процесів є важливим елементом українського досвіду переходу до демократії, адже їх впровадження є потужним чинником впливу на громадську думку, політичну свідомість та політичний вибір громадян.

Виходячи з того, що нові політичні технології виборчих процесів є динамічним явищем політичного простору, невід'ємною складовою сучасних процесів електорального вибору та урядування, у дисертації визначено їх еволюцію, типи та чинники ефективності, ґрунтуючись на зарубіжному досвіді. Особливу увагу приділено типам нових політичних технологій виборчих процесів та їх функціональним особливостям у цифровій реальності.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною комплексної науково-дослідної теми кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» в межах науково-дослідної теми «Політико-правові детермінанти сталого розвитку в умовах глобальних загроз та ризиків», що свідчить про його відповідність актуальним науковим пріоритетам та планам досліджень у галузі політичних наук.

Метою дослідження є визначення нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті ХХІ століття, а також виявлення специфіки їх застосування у контексті українського та зарубіжного досвіду.

Досягнення мети зумовило необхідність розв'язання таких дослідницьких завдань: визначити теоретико-методологічні основи дослідження нових політичних технологій виборчих процесів; простежити генезу наукових інтерпретацій ролі політичних технологій у виборчих процесах; дослідити концептуалізацію нових політичних технологій у дискурсі політичної науки; проаналізувати політико-комунікативний вимір становлення нових політичних технологій виборчих процесів у ХХІ столітті; визначити етапи еволюції та чинники ефективності нових політичних технологій виборчих процесів; дослідити типи нових політичних технологій виборчих процесів та їх функціональні особливості у цифровій реальності; проаналізувати розвиток нових політичних технологій виборчих процесів в Україні у першій чверті ХХІ століття; визначити дійових осіб нових політичних технологій та їх стратегії під час виборчих процесів; охарактеризувати «медіа як технологію» й «технології у медіа»; окреслити

перспективи впровадження в Україні е-голосування як цифрової технології виборчих процесів.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дана дисертація є одним з перших у вітчизняній політичній науці досліджень нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття. Вперше проведено комплексний політологічний аналіз нових технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття, висвітлено теоретичні підходи та виявлено тренди їх використання у політико-комунікативному вимірі; у політичних технологіях виборчих процесів першої чверті XXI століття виокремлено «медіа як політичну технологію» й «політичні технології у медіа»; визначено дійових осіб (акторів) нових політичних технологій та досліджено їх стратегії під час виборчих процесів. Уточнено та доповнено - спільне та відмінне українського та зарубіжного досвіду застосування нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття; інтерпретації ролі політичних технологій виборчих процесів на окремих історичних етапах та у різних теоретичних контекстах; особливості розвитку нових політичних технологій виборчих процесів в Україні, які пов'язані із застосунком «ДіЯ» («Держава і Я») та потенціальним використанням його у виборчих процесах, мобілізацією молодіжного електорату (із використанням соціальної мережі Інстаграм), конструюванню протиставлення «нових» та «старих» політиків у серіалі «Слуга народу». Деякі матеріали отримали подальший розвиток, а саме концептуалізація нових політичних технологій у дискурсі політичної науки. Визначено напрямки концептуалізації політичних технологій виборчих процесів: 1) розвиток інтернет-комунікацій та становлення мережових медіа. Маркерами дискурсу політичної науки щодо концептуалізації нових політичних технологій стали: «мережа», «демократизація», «війна»; 2) дослідження нових комунікативних технологій (рекламістики, зв'язків із громадськістю, резонансних технологій), технологій партійної діяльності, маніпулятивних технологій, технологій організації ток-шоу та застосування соціальних мереж; 3) подолання маніпулятивних

технологій виборчих процесів, яке можливе завдяки впровадженню інклюзивних політичних інститутів та формуванню «суспільства відкритого доступу»; визначення етапів еволюції та чинників ефективності нових політичних технологій виборчих процесів; етапи становлення блогінгу в Україні, які визначено у контексті розвитку нових політичних технологій виборчих процесів; дослідження перспектив впровадження в Україні е-голосування.

У дисертаційному дослідженні використано широкий спектр загальнонаукових та спеціалізованих методів дослідження, що забезпечило об'єктивність та наукову обґрунтованість отриманих результатів.

Практична значимість дисертаційної роботи полягає в тому, що вони дозволяють окреслити перспективи подальших міждисциплінарних досліджень, присвячених українському та зарубіжному досвіду впровадження нових політичних технологій виборчих процесів, взаємодії між владою, суспільством та медіа-середовищем. Результати дослідження можуть бути застосовані у практичній діяльності інститутів публічної влади, неурядових структур та масмедіа, сприяють кращому розумінню потенціалу нових політичних технологій як важливих політичних чинників, що впливають на формування політичної свідомості громадян, їхню поведінку, активну участь у виборчих процесах та громадському житті, мобілізацію спільнот тощо. Результати також можуть мати практичне застосування для розвитку стратегій впливу нових політичних технологій виборчих процесів в умовах сучасного медіа-політичного середовища. Матеріали дисертаційної роботи становитимуть інтерес у експертному середовищі публічних політиків, партійних та громадських лідерів, представників масмедіа, блогерів, аналітиків, громадських активістів, у пошуках фахових, неупереджених відповідей на складні і нагальні виклики технологічного аспекту виборчих процесів в Україні. Матеріали дослідження можуть бути корисними у підготовці бакалаврів і магістрів за спеціальностями «Політологія»,

«Міжнародні відносини», «Журналістика», а також під час викладання суспільних дисциплін.

Структура дисертаційного дослідження обумовлена метою та завданнями і складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків до розділів, списків посилань та загальних висновків.

По закінченні доповіді питання задали:

Професор Кофман Б.Я.: Що обумовило актуальність дослідження політичних технологій та компаративістський підхід до її розгляду?

Відповідь Свекли К.А.: Актуальність дослідження підкреслюється спрямованістю на визначення сутності становлення нових політичних технологій виборчих процесів у першій чверті ХХІ століття, включаючи визначення їх дійових осіб, обґрунтування на сучасному етапі феномену «медіа як технології» та аналіз нових політичних технологій у медіа, перспектив впровадження е-голосування тощо.

Розвиток нових політичних технологій виборчих процесів в Україні у першій чверті ХХІ століття проявляється у зростаючій ролі інтернет-комунікацій. Зарубіжний досвід переконливо свідчить, що у виборчих процесах поступово з'являється феномен е-виборів, який відрізняється від виборів «епохи традиційних медіа» експансією соціальних мереж, блогінгу та індивідуалізованої політичної реклами.

Професор Долженков О.О.: Які теоретико-методологічні засади використовуються для визначення політичних технологій у виборчих процесах?

Відповідь Свекли К.А.: У дисертаційному дослідженні розглядається роль політичних технологій від інтерпретацій їх ролі у різних типах суспільств (традиційного, індустріального та інформаційного) на основі виявлення фундаментальної залежності між комплексом соціальних, економічних та політичних відносин і технологіями, слід перейти до визначення сутності та ролі політичних технологій у виборчих процесах.

Серед усього розмаїття візій фокус дослідницької уваги зосереджено головним чином на таких теоретичних підходах, як:

- 1) теорія соціального конструктивізму;
- 2) теорія синергетики;
- 3) теорія пострадянського суспільства (у різних версіях – трансформації, транзиту, демократизації тощо) та критика теорії «лінійної» модернізації;
- 4) теорія суспільного блага;
- 5) теорія інклюзивних інститутів.

Фундаментальною основою усіх підходів виступає усвідомлення потужності політичних технологій у процесі досягнення певної мети. Повною мірою це стосується виборчого процесу. Але не обмежується ним. Політичні технології застосовуються для впливу на поведінку індивідів у процесі управлінської діяльності (реалізації публічної влади), для вироблення та впровадження політичних рішень. Розуміння технологій як важливого чинника «соціальної інженерії» є невід'ємною частиною такого теоретичного підходу, як соціальний конструктивізм. Він характеризується інтенцією щодо забезпечення можливості завдяки, зокрема, політичним технологіям, зміни людського світу у визначеному напрямку.

Політичні технології виборчого процесу, нарешті, залежать від цільової групи. Для різних аудиторій слід обирати особливий, навіть унікальний шлях комунікації.

Професор Наумкіна С.М.: Опишіть концептуалізацію нових політичних технологій у дискурсі політичної науки.

Відповідь Свекли К.А.: щодо концептуалізації нових політичних технологій у дискурсі політичної науки, то відзначається їх креативність та інноваційність у демократичних країнах. Це дозволяє протиставити технології виборів у авторитарних та демократичних країнах: маніпуляції, обмеження доступу та фальсифікації, як основні технології виборчого процесу в умовах авторитаризму та інноваційність, раціональність технологій й інклюзивність

виборчого процесу за демократії. Принцип інклюзивності передбачає для громадян відкритий доступ на усіх етапах виборчого процесу (висунення кандидатів, участь у виборчих дебатах, інформаційний паритет усіх учасників, контроль над прозорістю виборчого процесу та підрахунками голосів тощо). Інноваційність технологій інтернет-комунікацій та мобільного зв'язку визначено як передумову становлення мережевих медіа, а концептуалізація політичних технологій у дискурсі політичної науки характеризується поступовою відмовою від радянської та пострадянської міфології, визначенням демократизації та дезінтеграції з пострадянським простором в якості мети. Дискурс політичної науки щодо нових політичних технологій формується дослідженнями комунікативних технологій (рекламістики, політичної пропаганди, зв'язків із громадськістю, резонансних технологій тощо), технологій партійної діяльності, маніпулятивних технологій, технологій організації ток-шоу та блогінгу.

Доцент Дерев'янкін С.Л.: Що говорить зарубіжний досвід в напрямку технологічного розвитку виборчих процесів?

Відповідь Свекли К.А.: Завдяки технологічному розвитку інтернет-комунікацій та мобільного зв'язку відкриваються нові можливості щодо організації виборчих процесів. Зарубіжний досвід переконливо свідчить про те, що технологічні новації супроводжують усі етапи виборчих процесів, проявляються у реалізації концепції е-голосування. Зокрема, проаналізовано успішний досвід Естонії та Швейцарії, а також поступове впровадження системи е-голосування у країнах ЄС (відповідно до рекомендацій Ради Європи). Щодо автоматизованої обробки бюлетенів та визначення результатів голосування, то такі системи застосовуються у Австралії, Великій Британії, США, ін. З урахуванням міжнародного досвіду хотів би зазначити переваги застосування е-голосування: 1) доступність; 2) раціоналізація процесу голосування та підрахунку бюлетенів; 3) економія витрат часу та грошей на організацію виборів. Серед ризиків впровадження моделі е-голосування відзначено: 1) загрози фальсифікацій; 2) нерівність доступу (географічна та

демографічна) до новітніх технологій Інтернет-комунікацій та мобільного зв'язку; 3) можливість хакерських атак та порушення таємниці голосування. Хотів би наголосити, що у першій чверті XXI століття у зарубіжних країнах формується віртуальний простір нових політичних технологій, інтернет-культура (включно із хакерською культурою), новий клас мережевих підприємців (е-комерція). Отже, змінюються політичні умови та комунікативні засади е-голосування: нові політичні технології в інтернет мають власну специфіку, яка обумовлена необхідністю протидіяти маніпуляціям, фальсифікаціям та нерівному доступу різних соціальних груп до мережі Інтернет.

Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент Каменчук Т.О.

Тема дисертаційного дослідження «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті XXI століття: український та зарубіжний досвід» є надзвичайно актуальною та своєчасною. Активний розвиток нових політичних технологій виборчих процесів, який безпосередньо пов'язаний із інтернет-комунікаціями, припадає на першу чверть XXI століття. У цей період відбувається демократизація виборчого процесу (поступове впровадження принципів регулярності, відкритості, вільності тощо) та цифровізація політичної реальності. Суттєве зниження ефективності традиційних медіа (телебачення, радіо, преси, ін.) та криза пострадянських політичних практик виборчих процесів сприяли становленню технологій блогінгу, е-голосування, мемів, спін-докторінгу тощо. Нові технології виборчих процесів у першій чверті XXI століття характеризуються зростаючим впливом на політичний простір, експансією на увесь комплекс соціальних відносин у процесі створення «цифрової реальності». Актуальність теми дисертаційного дослідження також обумовлюється значною суспільною потребою у визначенні сутності нових політичних технологій виборчих процесів у широкому контексті трансформацій політико-комунікативного виміру індивідуального вибору епохи цифровізації. Йдеться про формування Інтернет-культури, розвиток е-комерції, необхідність протидіяти

маніпуляціям під час агітації у мережі Інтернет та потенційним фальсифікаціям безпосередньо під час та після е-голосування.

Дисертація виконана на високому технологічному рівні. Таким чином, дослідження українського та зарубіжного досвіду застосування та інтерпретацій нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття є актуальним в сучасному політичному процесі як в Україні, так і в світі.

Зв'язок із науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідницької теми кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» (номер державної реєстрації 0120U00021).

Метою дослідження є визначення нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття, а також виявлення специфіки їх застосування у контексті українського та зарубіжного досвіду.

Досягнення мети зумовило необхідність розв'язання таких дослідницьких завдань:

- визначити теоретико-методологічні основи дослідження нових політичних технологій виборчих процесів;
- простежити генезу наукових інтерпретацій ролі політичних технологій у виборчих процесах;
- дослідити концептуалізацію нових політичних технологій у дискурсі політичної науки;
- проаналізувати політико-комунікативний вимір становлення нових політичних технологій виборчих процесів у XXI столітті;
- визначити етапи еволюції та чинники ефективності нових політичних технологій виборчих процесів;
- дослідити типи нових політичних технологій виборчих процесів та їх функціональні особливості у цифровій реальності;

- проаналізувати розвиток нових політичних технологій виборчих процесів в Україні у першій чверті ХХІ століття;
- визначити дійових осіб нових політичних технологій та їх стратегії під час виборчих процесів;
- охарактеризувати «медіа як технологію» й «технології у медіа»;
- окреслити перспективи впровадження в Україні е-голосування як цифрової технології виборчих процесів.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на використанні як загальнонаукових методів (аналізу та синтезу, індукції та дедукції, узагальнення, тощо) так і спеціальних методів дослідження (порівняння, соціального конструювання й моделювання, інституційний метод, метод кейс-стаді тощо). Системний підхід застосовано для визначення місця нових політичних технологій виборчого процесу у політичній системі суспільства. За допомогою методу кейс-стаді було визначено конкретні приклади застосування нових політичних технологій в Україні, їх специфіку на різних етапах виборчих процесів. Структурно-функціональний метод допоміг визначити ключові функції блогінгу як нової політичної технології виборчих процесів. Однією із важливих складових дисертації є методологічний індивідуалізм. Адже в основі дослідження – уявлення про суспільство як взаємодію індивідів, їх поведінки та вибору, індивідуалізм дозволяє визначити обмеження індустріальної епохи та сутнісні характеристики цифровізації й формування мережевого суспільства. Також використовувався компаративний метод для порівняння механізмів політичного вибору та голосування у індустріальному та мережевому суспільствах й інституційний метод задля визначення сутності та етапів процесу інституціоналізації новітніх політичних технологій, передусім – політико-комунікативного виміру е-голосування у мережевому суспільстві. Застосовано теорію політичного поля до аналізу впливу нових виборчих технологій на трансформації політики. У межах єдиної цифрової реальності у мережі Інтернет утворюються, або штучно конструюються під впливом нових виборчих технологій, різні соціальні поля.

Їх характеризує наявність власних «картин світу» та відповідних наративів, які визначають електоральний вибір індивідів. Нові виборчі технології (меми, політичний блогінг, спін-докторінг, мережеві партії, Big Data тощо) не лише «підштовхують» громадян до певного вибору, вони створюють у мережі інтернет «цифрову реальність», яка трансформує увесь комплекс комунікативних відносин у полі політики.

Наукова новизна одержаних результатів визначається метою та завданнями дослідження та полягає у тому, що дана дисертація є одним з перших у вітчизняній політичній науці досліджень нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття. Тому вперше:

- проведено комплексний політологічний аналіз нових технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття, висвітлено теоретичні підходи та виявлено тренди їх використання у політико-комунікативному вимірі. Саме у політико-комунікативному вимірі нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття відбувається трансформації виборчої системи, яка сприяє залученню громадян до партійної політики та діяльності громадських організацій, інститутів публічної влади тощо;

- у політичних технологіях виборчих процесів першої чверті XXI століття виокремлено «медіа як політичну технологію» й «політичні технології у медіа»;

- визначено дійових осіб (акторів) нових політичних технологій та досліджено їх стратегії під час виборчих процесів.

Практичне значення результатів полягає в тому, що вони дозволяють окреслити перспективи подальших міждисциплінарних досліджень, присвячених українському та зарубіжному досвіду впровадження нових політичних технологій виборчих процесів, взаємодії між владою, суспільством та медіа-середовищем. Результати дослідження можуть бути застосовані у практичній діяльності інститутів публічної влади, неурядових структур та масмедіа, сприяють кращому розумінню потенціалу нових політичних технологій як важливих політичних чинників, що впливають на

формування політичної свідомості громадян, їхню поведінку, активну участь у виборчих процесах та громадському житті, мобілізацію спільнот тощо.

Апробація результатів дослідження. Теоретико-методологічні положення та ідеї, що розвиваються у дисертаційному дослідженні, доповідалися та обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, зокрема на Міжнародній науково-практичній конференції «Україна і світ у третьому тисячолітті: політичний, економічний, правовий та культурний виміри» (м. Одеса, 13-14 березня 2015 р.), круглому столі «Стратегія майбутнього: соціально-філософський вимір» (м. Одеса, 19 листопада 2015 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» (м. Одеса, 13 лютого 2016 р.), III Всеукраїнській науковій конференції «Державно-правові засади формування безпекового середовища в Україні: сучасні виклики» (м. Одеса, 18 грудня 2024 р.), VII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» (м. Одеса, 30 квітня 2024 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Місьцеве самоврядування: вітчизняний і європейський досвід» (м. Полтава, 27 лютого 2025 р.), IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Трансформація українського суспільства в цифрову еру» (Одеса, 21 березня 2025 р.).

Основні ідеї, положення та висновки дисертації викладені автором у 11 публікаціях, 4 з яких надруковані у вітчизняних фахових наукових виданнях із політичних наук, 7 – тези виступів на науково-практичних конференціях. Структура дисертації складається зі вступу, трьох розділів основної частини, що включають підрозділи, висновків, списку використаної літератури. Основний текст дисертації складає 244 сторінки. Список використаної літератури становить 201 найменування.

Виступили **рецензенти** наукової роботи.

Рецензент – кандидат політичних наук, доцент Дмитрашко Світлана Анатоліївна. За змістом дисертаційна робота представлена на здобуття ступеня доктора філософії, повністю відповідає спеціальності 052 Політологія. Дисертаційна робота на тему «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті XXI століття: український та зарубіжний досвід» є актуальним та своєчасним дослідженням. Актуальність теми беззаперечно зумовлена необхідністю дослідження нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття яке зумовлено масштабними політичними, соціальними змінами та технологічними новаціями.

Головна перевага роботи полягає у її науковій новизні. Здобувач вперше здійснив комплексний політологічний аналіз нових технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття, висвітлено теоретичні підходи та виявлено тренди їх використання у політико-комунікативному вимірі. Саме у політико-комунікативному вимірі нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття відбувається трансформації виборчої системи, яка сприяє залученню громадян до партійної політики та діяльності громадських організацій, інститутів публічної влади тощо.

Робота має значну практичну значимість, оскільки її результати можуть бути застосовані у практичній діяльності інститутів публічної влади, неурядових структур та масмедіа, сприяють кращому розумінню потенціалу нових політичних технологій як важливих політичних чинників, що впливають на формування політичної свідомості громадян, їхню поведінку, активну участь у виборчих процесах та громадському житті, мобілізацію спільнот тощо. Дисертація є вагомим внеском у розвиток політичної науки.

Незважаючи на ґрунтовний аналіз нових технологій, у роботі недостатньо чітко підкреслено, як саме дисертація удосконалює розуміння розвитку нових політичних технологій виборчих процесів в Україні, а не лише має таку наявність та особливість.

Загалом, висновки дослідження є обґрунтованими, логічно структурованими та відповідають поставленим завданням. Робота має наукову новизну та достатній рівень презентації через публікації статей і тез наукових конференцій, що підтверджує її наукову та практичну значущість. Вважаю, що дисертація заслуговує на публічний захист.

Відповідь Свекли К.А.: Дякую шановному рецензентові за схвальний відгук та слушне зауваження. Особливості розвитку нових політичних технологій виборчих процесів в Україні, які пов'язані із застосунком «ДіЯ» («Держава і Я») та потенціальним використанням його у виборчих процесах, мобілізацією молодіжного електорату (із використанням соціальної мережі Інстаграм). Технології блогінгу та мемів, використання Big Data та «спін-докторінгу» обумовлені поділом політичного поля цифрового суспільства на окремі сегменти, які практично не перетинаються ані у повсякденному житті, ані у мережі Інтернет. Дисертація чітко уточнює нові політичні технології виборчих процесів у цілому носять маніпулятивний характер, не передбачають раціональної відповіді та не спрямовані на забезпечення демократичної комунікативної взаємодії.

Рецензент – кандидат політичних наук, доц. Швець Світлана Леонідівна. Дисертація присвячена критично важливій темі технологічного прориву в розвитку політичних технологій виборчих процесів. Дослідження відрізняється системним та комплексним підходом до аналізу та має порівняльний досвід – український та зарубіжний.

Методологічна база дослідження є достатньою та обґрунтованою. Здобувач ефективно використав широкий спектр методів, включаючи порівняння, соціального конструювання й моделювання, інституційний метод, метод кейс-стаді, що дозволило детально проаналізувати політико-комунікативний вимір становлення нових політичних технологій у XXI столітті. Дисертація відповідає всім вимогам, висунутим до робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Щодо рекомендацій автору роботи, то варто було б конкретизувати механізми цифровізації виборчих процесів в Україні, яке було запропоновано у роботі, оскільки це є ключовою ознакою наукової новизни.

В цілому, вважаю, що робота є ґрунтовною, структурованою, має наукову новизну та може бути рекомендована до захисту.

Відповідь Свекли К.А.: Дякую рецензентові за увагу та приділений час, і за поставлене питання.

Дякую за зауваження, яке підсилює актуальність моєї роботи. Е-голосування не лише виступає цифровою технологією виборчих процесів (тобто, її слід визначити як окрему нову політичну технологію, що динамічно розвивається й удосконалюється та, відповідно, потребує підвищеної дослідницької уваги), але й спричиняє трансформацію усього простору нових політичних технологій виборчих процесів як в Україні так і у глобальному масштабі. У політичному просторі також відбуваються певні зрушення, тому й будуть розвиватись різні механізми цифровізації виборчих процесів. В Україні.

В обговоренні взяли участь і виступали:

Доктор політичних наук, професор Гедікова Н. П.: Дисертаційне дослідження є цілісною та теоретично обґрунтованою роботою, присвяченою глибокому аналізу нових політичних технологій у виборчих процесах. Автор послідовно розкриває методологічні засади, концептуальні підходи та динаміку трансформацій політичних комунікацій у цифрову епоху. Робота вирізняється високим рівнем аналітики, системністю та здатністю інтегрувати зарубіжні та вітчизняні теоретичні традиції. Сформульовані висновки є аргументованими та логічно впливають із поставленої мети й завдань дослідження. Це вагомий внесок, який безумовно поглиблює теоретичну базу нашої спеціальності.

Кандидат політичних наук, доцент Проноза І. І.: Я хочу відзначити потужну практичну значимість дисертації та її ґрунтовну методологічну базу. Представлене дослідження має значну актуальність у контексті сучасної

еволюції виборчих процесів та зростання ролі цифрових комунікацій. Автор переконливо обґрунтовує необхідність наукового аналізу нових політичних технологій, які суттєво впливають на політичну поведінку громадян та інституційну динаміку демократій. Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів для вдосконалення виборчих стратегій, підвищення прозорості виборчого процесу та розроблення ефективних механізмів політичної комунікації в умовах цифровізації.

З урахуванням високого наукового рівня та актуальності теми, дане дослідження є гідною для розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді на присудження ступеня доктора філософії в галузі політології.

УХВАЛИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо дисертаційного дослідження Свекли Костянтина Андрійовича «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті ХХІ століття: український та зарубіжний досвід», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія, в галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки

ВИСНОВОК

Актуальність теми дослідження. У сучасних демократичних виборчих процесах одна із визначальних ролей належить новим політичним технологіям. Активний розвиток нових політичних технологій виборчих процесів, який безпосередньо пов'язаний із інтернет-комунікаціями, припадає на першу чверть ХХІ століття. У цей період відбувається демократизація виборчого процесу (поступове впровадження принципів регулярності, відкритості, вільності тощо) та цифровізація політичної реальності. Суттєве зниження ефективності традиційних медіа (телебачення, радіо, преси, ін.) та криза пострадянських політичних практик виборчих процесів сприяли становленню технологій блогінгу, е-голосування, мемів, спін-докторінгу тощо.

Нові технології виборчих процесів у першій чверті ХХІ століття характеризуються зростаючим впливом на політичний простір, експансією на увесь комплекс соціальних відносин у процесі створення «цифрової реальності».

На сучасному етапі дослідження українського та зарубіжного досвіду застосування нових політичних технологій виборчих процесів набуває особливого значення через вплив «цифрової реальності», соціальних мереж та нових медіа на виборчі кампанії по усьому світу та їх демократизацією в Україні. Виборчі процеси та нові політичні технології постали у якості однієї з провідних тем політичного дискурсу та ключовим напрямком досліджень у політичні науки.

У мережі Інтернет відбувається сегментація політичного простору, у межах єдиної цифрової реальності утворюються, або штучно конструюються під впливом нових політичних технологій виборчих процесів різні поля. Для них характерною ознакою стає наявність власних «картин світу» та відповідних наративів, які визначають електоральний вибір індивідів. Одним із найважливіших аспектів сучасних трансформацій під впливом нових виборчих технологій полягає у тому, що у межах єдиної «цифрової реальності» мережі Інтернет утворюються різні поля, які в інформаційному просторі можуть навіть ніколи не перетинатись. Проблематизується феномен «громадської думки», натомість нові технології виборчих процесів конструюють різні «поля» та «режими істини», а сегменти цифрової реальності характеризуються «постправдою». Нові політичні технології виборчих процесів не лише налаштовують громадян на певний вибір, вони створюють у мережі інтернет «цифрову реальність», яка трансформує увесь комплекс комунікативних відносин у політичному просторі. Поділ політичного простору на поля, які практично не перетинаються у мережі Інтернет, спричиняється активним застосуванням нових виборчих технологій – мемів, політичного блогінгу, спін-докторінгу, Big Data, е-голосування тощо.

У першій чверті ХХІ століття нові політичні технології виборчих процесів сприяють демократизації взаємодії між партіями, політичними лідерами та суспільством, але водночас створюють нові виклики: вони здатні маніпулювати політичним вибором громадян, спотворювати систему політичного представництва. Нові політичні технології виборчих процесів безпосередньо пов'язані зі становленням цифрового суспільства, яке створює нові можливості для взаємодії громадян у різних соціальних просторах – від освіти та науки, економіки та фінансів до політики та урядування. Цифровізація означає не лише появу та широке впровадження нових політичних технологій. Комплексних змін зазнає політико-комунікативний вимір індивідуального та колективного вибору. Тобто, цифровізація суспільства, яка охоплює усі соціальні простори, не обмежується суто технологічним впливом на політичний вибір індивіда.

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлюється значною суспільною потребою у визначенні сутності нових політичних технологій виборчих процесів у широкому контексті трансформацій політико-комунікативного виміру індивідуального вибору епохи цифровізації. Йдеться про формування Інтернет-культури, розвиток е-комерції, необхідність протидіяти маніпуляціям під час агітації у мережі Інтернет та потенційним фальсифікаціям безпосередньо під час та після е-голосування.

У першій чверті ХХІ століття поряд із ієрархічними організаціями, побудованими на основі вертикального руху інформації, утворюються мережі, у яких інформація поширюється горизонтально. В основі трансформацій політико-комунікативного виміру виборчих процесів є цінності, які продукуються мережевими спільнотами та стають фундаментом соціокультурних змін: Інтернет постає як простір свободи слова, доступу та технологічного розвитку. Ідеологічна боротьба та відносини між класами мережевого суспільства поступово переходять до віртуального простору Інтернет-комунікацій. Відповідно, змінюються політичні умови та комунікативні засади впровадження нових політичних технологій виборчих

процесів. З одного боку, індивіди в Інтернет просторі голосують за політичних акторів нібито як за певні товари та послуги е-комерції, до якої вони вже призвичаїлись. Вибір під час е-голосування можна визначити за аналогією з е-комерцією. З іншого боку, е-голосування та агітація в Інтернет мають власну специфіку, яка обумовлена необхідністю протидіяти маніпуляціям, фальсифікаціям та нерівному доступу різних соціальних груп до мережі Інтернет. Суто технологічні проблеми відходять на другий план, поступаючись місцем визначенню політико-комунікативного виміру виборчих процесів.

Таким чином, дослідження українського та зарубіжного досвіду застосування та інтерпретацій нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття є актуальним в сучасному політичному процесі як в Україні, так і в світі.

Зв'язок із науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідницької теми кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» (номер державної реєстрації 0120U00021).

Метою дослідження є визначення нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття, а також виявлення специфіки їх застосування у контексті українського та зарубіжного досвіду.

Досягнення мети зумовило необхідність розв'язання таких дослідницьких завдань:

- визначити теоретико-методологічні основи дослідження нових політичних технологій виборчих процесів;
- простежити генезу наукових інтерпретацій ролі політичних технологій у виборчих процесах;
- дослідити концептуалізацію нових політичних технологій у дискурсі політичної науки;

- проаналізувати політико-комунікативний вимір становлення нових політичних технологій виборчих процесів у ХХІ столітті;
- визначити етапи еволюції та чинники ефективності нових політичних технологій виборчих процесів;
- дослідити типи нових політичних технологій виборчих процесів та їх функціональні особливості у цифровій реальності;
- проаналізувати розвиток нових політичних технологій виборчих процесів в Україні у першій чверті ХХІ століття;
- визначити дійових осіб нових політичних технологій та їх стратегії під час виборчих процесів;
- охарактеризувати «медіа як технологію» й «технології у медіа»;
- окреслити перспективи впровадження в Україні е-голосування як цифрової технології виборчих процесів.

Об'єктом дослідження виступають виборчі процеси першої чверті ХХІ століття.

Предметом дослідження є нові політичні технології виборчих процесів першої чверті ХХІ століття.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на використанні як загальнонаукових методів (аналізу та синтезу, індукції та дедукції, узагальнення, тощо) так і спеціальних методів дослідження (порівняння, соціального конструювання й моделювання, інституційний метод, метод кейс-стаді тощо). Системний підхід застосовано для визначення місця нових політичних технологій виборчого процесу у політичній системі суспільства. За допомогою методу кейс-стаді було визначено конкретні приклади застосування нових політичних технологій в Україні, їх специфіку на різних етапах виборчих процесів. Структурно-функціональний метод допоміг визначити ключові функції блогінгу як нової політичної технології виборчих процесів. Однією із важливих складових дисертації є методологічний індивідуалізм. Адже в основі дослідження – уявлення про суспільство як взаємодію індивідів, їх поведінки та вибору, індивідуалізм дозволяє визначити

обмеження індустріальної епохи та сутнісні характеристики цифровізації й формування мережевого суспільства. Також використовувався компаративний метод для порівняння механізмів політичного вибору та голосування у індустріальному та мережевому суспільствах й інституційний метод задля визначення сутності та етапів процесу інституціоналізації новітніх політичних технологій, передусім – політико-комунікативного виміру е-голосування у мережевому суспільстві. Застосовано теорію політичного поля до аналізу впливу нових виборчих технологій на трансформації політики. У межах єдиної цифрової реальності у мережі Інтернет утворюються, або штучно конструюються під впливом нових виборчих технологій, різні соціальні поля. Їх характеризує наявність власних «картин світу» та відповідних наративів, які визначають електоральний вибір індивідів. Нові виборчі технології (меми, політичний блогінг, спін-докторінг, мережеві партії, Big Data тощо) не лише «підштовхують» громадян до певного вибору, вони створюють у мережі інтернет «цифрову реальність», яка трансформує увесь комплекс комунікативних відносин у полі політики.

Наукова новизна одержаних результатів визначається метою та завданнями дослідження та полягає у тому, що дана дисертація є одним з перших у вітчизняній політичній науці досліджень нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття.

Вперше:

– проведено комплексний політологічний аналіз нових технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття, висвітлено теоретичні підходи та виявлено тренди їх використання у політико-комунікативному вимірі. Саме у політико-комунікативному вимірі нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття відбувається трансформації виборчої системи, яка сприяє залученню громадян до партійної політики та діяльності громадських організацій, інститутів публічної влади тощо. Політико-комунікативний вимір нових політичних технологій виборчих процесів у XXI столітті комплексно проявляється у феномені е-голосування. Визначено

доступність, оптимальність та економічність е-голосування. Серед ризиків впровадження е-голосування в Україні (окрім правового режиму воєнного стану) акцентовано потенційну небезпеку фальсифікацій, нерівність, хакерські атаки, порушення таємниці голосування, недостатній рівень довіри громадян тощо;

– у політичних технологіях виборчих процесів першої чверті XXI століття виокремлено «медіа як політичну технологію» й «політичні технології у медіа». Визначено відмінності між політичними технологіями впливу на виборчі процеси традиційних медіа та нових медіа, а також у контексті «технології у медіа» обґрунтовано перехід від «радянської пропаганди» та «пострадянської рекламістики» до блогінгу, мемів, спін-докторінгу. Дилема «Медіа як технологія vs. технології у медіа» розкриває трансформації нових політичних технологій від традиційних медіа (телебачення, радіо, преса) до мережевих медіа, соціальних мереж і платформ;

– визначено дійових осіб (акторів) нових політичних технологій та досліджено їх стратегії під час виборчих процесів. Аргументовано, що блогери та лідери думок (інфлюєнсери) посідають активну політичну позицію, кандидують на виборах, пропонують громадськості власні візії публічної політики. Виборчі кампанії 2019 року в Україні стали прикладом використання технологій блогінгу задля мобілізації молодіжного електорату. Визначено діалектику функцій та дисфункцій акторів нових політичних технологій виборчих процесів. Серед функцій відзначено: інформаційну, формування громадської думки, рекламну, мобілізаційну, соціокультурну функцію тощо. До дисфункцій віднесено профанацію політичних проблем, дезінформацію, делінквентну поведінку тощо.

Уточнено та доповнено:

– спільне та відмінне українського та зарубіжного досвіду застосування нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття. Комунікативна сутність нових політичних технологій є спільним знаменником, а залежність «від пройденого шляху», яку виокремлюють

історичні інституціоналісти обумовлює відмінності українського та зарубіжного досвіду. Відповідно, сучасний стан інституційної політико-комунікативної взаємодії, демократизація та олігархізація, з одного боку й глобальний технологічний розвиток, з іншого – безпосередньо впливають на відмінності українського та зарубіжного досвіду щодо реалізації нових політичних технологій виборчих процесів;

– інтерпретації ролі політичних технологій виборчих процесів на окремих історичних етапах та у різних теоретичних контекстах. Зокрема, представники марксистської теорії наголошують на класовій боротьбі й технологіях панування, які застосовують виразники інтересів одного класу по відношенню до іншого. Політичні технології виборчих процесів спрямовані на захист класових інтересів. Речники неоінституціональної теорії у широкому політико-економічному контексті модернізації та демократизації визначають роль виборів та політичних технологій у створенні інклюзивних інститутів та переході від природної держави до «суспільства відкритого доступу»;

– особливості розвитку нових політичних технологій виборчих процесів в Україні, які пов'язані із застосуванням «ДіЯ» («Держава і Я») та потенціальним використанням його у виборчих процесах, мобілізацією молодіжного електорату (із використанням соціальної мережі Інстаграм), конструюванню протиставлення «нових» та «старих» політиків у серіалі «Слуга народу». Технології блогінгу та мемів, використання Big Data та «спін-докторінгу» обумовлені поділом політичного поля цифрового суспільства на окремі сегменти, які практично не перетинаються ані у повсякденному житті, ані у мережі Інтернет. Відзначено, що технології мемів та блогінгу здатні на незначний проміжок часу об'єднати різні сегменти, сприяти формуванню громадської думки під час виборчих процесів. Відзначено ірраціоналізацію політики під впливом технології лаконічних метафоричних повідомлень (мемів). Обґрунтовано, що нові політичні технології виборчих процесів у цілому носять маніпулятивний характер, не передбачають раціональної відповіді та не спрямовані на забезпечення демократичної комунікативної

взаємодії.

Отримали подальший розвиток:

– концептуалізація нових політичних технологій у дискурсі політичної науки. Її здійснено на основі визначення креативності та технологічних новацій, що дозволило протиставити концептуалізацію нових технологій виборчих процесів у авторитарних та демократичних країнах. В умовах авторитаризму застосовуються маніпуляції, обмеження доступу та фальсифікації, як основні технології виборчих процесів. Для демократичних країн головними цінностями виступають інноваційність, раціональність технологій й інклюзивність виборчих процесів. Визначено напрямки концептуалізації політичних технологій виборчих процесів: 1) розвиток інтернет-комунікацій та становлення мережевих медіа. Маркерами дискурсу політичної науки щодо концептуалізації нових політичних технологій стали: «мережа», «демократизація», «війна»; 2) дослідження нових комунікативних технологій (рекламістики, зв'язків із громадськістю, резонансних технологій), технологій партійної діяльності, маніпулятивних технологій, технологій організації ток-шоу та застосування соціальних мереж; 3) подолання маніпулятивних технологій виборчих процесів, яке можливе завдяки впровадженню інклюзивних політичних інститутів та формуванню «суспільства відкритого доступу»;

– визначення етапів еволюції та чинників ефективності нових політичних технологій виборчих процесів. В Україні етапи розвитку нових політичних технологій виборчих процесів визначаються переходом від «радянського» до «пострадянського» стану суспільства, а відтоді – до електоральної демократії з інтенцією до консолідованої демократії. Зарубіжний досвід обумовлений епохою модернізації та наступним етапом – постмодерним суспільством з притаманними медіатизацією політичних технологій, організацією спільнот за принципом «різони», а також симулякрами, деконструкцією, фрагментарністю та гібридизацією як ознаками нових політичних технологій виборчих процесів. Відзначено, що

замість «мобілізації» (як основи виборчих процесів модернізації) у цифровому суспільстві на перший план виходить «інклюзивності». Відповідно, нові політичні технології виборчих процесів спрямовуються не на мобілізацію, а на залученість виборців;

– етапи становлення блогінгу в Україні, які визначено у контексті розвитку нових політичних технологій виборчих процесів. Періодизація блогінгу безпосередньо пов'язується із виборчими кампаніями: 1) прото-блогінг (2000 – 2003 рр.), який виник в умовах переходу від традиційних медіа до нових на основі поширення мережі інтернет; 2) «громадянська журналістика» (2004-2006), коли у нових медіа з'явилися авторські колонки провідних експертів; 3) «комерційний» та «культурний» блогінг (2007 – 2013 рр.). У цей період блогери зосередились не на політичних темах, а на комерційних повідомленнях та просвітницькій місії; 4) «революційний блогінг», відродження політичного блогінгу під час подій 2013-2014 років та виборчих кампаній 2014 року. Блогери стають основними акторами гібридної війни, протистоять інформаційній агресії; 5) «виборчий блогінг», який починається у 2019 році та спрямований на залучення користувачі мережі до політики та участі у виборах 2019 року. Вперше блогери стають активними учасниками виборів, балотуючись до Верховної Ради України, а у 2020 році – до рад різних рівнів; 6) «воєнний блогінг», або блогінг «воєнного часу», який характеризується участю блогерів у протистоянні російській агресії, появою військових блогерів;

– дослідження перспектив впровадження в Україні е-голосування. Їх визначено на основі програм політичних партій, які подолали прохідний бар'єр на парламентських виборах 2019 р. Обґрунтовано, що е-голосування не лише є окремою цифровою технологією виборчих процесів, але й спричиняє суттєві зміни усього простору нових політичних технологій виборчих процесів першої чверті XXI століття. Під час парламентської виборчої кампанії 2019 року у програмах провідних політичних партій відзначалась необхідність реалізації технології е-голосування. У

передвиборній програмі політичних партій «Слуга народу» та «Голос» е-голосуванню приділено окрему увагу. У програмах партій «Європейська Солідарність», «Батьківщина» та ОПЗЖ, які є програмами індустріального суспільства, наявні елементи «інформатизації» взаємодії влади та суспільства.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони дозволяють окреслити перспективи подальших міждисциплінарних досліджень, присвячених українському та зарубіжному досвіду впровадження нових політичних технологій виборчих процесів, взаємодії між владою, суспільством та медіа-середовищем. Результати дослідження можуть бути застосовані у практичній діяльності інститутів публічної влади, неурядових структур та масмедіа, сприяють кращому розумінню потенціалу нових політичних технологій як важливих політичних чинників, що впливають на формування політичної свідомості громадян, їхню поведінку, активну участь у виборчих процесах та громадському житті, мобілізацію спільнот тощо. Матеріали дослідження можуть бути корисними у підготовці бакалаврів і магістрів за спеціальностями «Політологія», «Міжнародні відносини», «Журналістика», а також під час викладання суспільних дисциплін. Результати дослідження можуть мати практичне застосування для розвитку стратегій впливу нових політичних технологій виборчих процесів в умовах сучасного медіа-політичного середовища.

Апробація результатів дослідження. Теоретико-методологічні положення та ідеї, що розвиваються у дисертаційному дослідженні, доповідалися та обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, зокрема на Міжнародній науково-практичній конференції «Україна і світ у третьому тисячолітті: політичний, економічний, правовий та культурний виміри» (м. Одеса, 13-14 березня 2015 р.), круглому столі «Стратегія майбутнього: соціально-філософський вимір» (м. Одеса, 19 листопада 2015 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» (м. Одеса, 13 лютого

2016 р.), III Всеукраїнській науковій конференції «Державно-правові засади формування безпечного середовища в Україні: сучасні виклики» (м. Одеса, 18 грудня 2024 р.), VII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» (м. Одеса, 30 квітня 2024 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Місцеве самоврядування: вітчизняний і європейський досвід» (м. Полтава, 27 лютого 2025 р.), IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Трансформація українського суспільства в цифрову еру» (Одеса, 21 березня 2025 р.).

Публікації. Основні ідеї, положення та висновки дисертації викладені автором у 11 публікаціях, 4 з яких надруковані у вітчизняних фахових наукових виданнях із політичних наук, 7 – тези виступів на науково-практичних конференціях. Структура дисертації складається зі вступу, трьох розділів основної частини, що включають підрозділи, висновків, списку використаної літератури. Основний текст дисертації складає 244 сторінки. Список використаної літератури становить 201 найменування.

Тому є усі підстави до рекомендації дисертаційної роботи К.А. Свекли до розгляду і захисту в одноразовій спеціалізованій раді за зазначеною спеціальністю.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Свекла К. «Цифрова реальність»: вплив нових виборчих технологій на трансформації поля політики. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2024. Випуск 56. С. 312-318. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/56_2024/35.pdf

2. Свекла К.А. Виборчий процес та виборчі технології цифрового суспільства. *Актуальні процеси філософії та соціології*. 2024. № 48. С. 230-234. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/48_2024/37.pdf

3. Свекла К.А. Технології е-голосування: політико-комунікативний вимір *Політикус: науковий журнал*. 2024. Випуск 4. С. 95-100. URL: http://politicus.od.ua/4_2024/16.pdf

4. Свекла К. А. Функціональні особливості виборчих технологій та їх вплив на масову свідомість. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 56. С. 219-227. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/56_2015/29.pdf

Праці апробаційного характеру

5. Свекла К.А. Цифрова ера: виклики та перспективи нових технологій виборчих процесів. *Трансформація українського суспільства в цифрову еру* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 21 березня 2025 р.). Одеса, 2025. С.18-22.

6. Свекла К.А., Наумкіна С.М. Нові політичні технології як складова інноваційних форм політичної участі громадян. *Місьцеве самоврядування: вітчизняний і європейський досвід*: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Полтава, 27 лютого 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. С. 179-182.

7. Свекла К. Політична реклама та її ризики. *Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної* (м. Одеса , 30 квітня 2024 р.),Одеса, ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2024. С. 25-26.

8. Свекла К.А., Наумкіна С.М. Розвиток інформаційних технологій: безпекові виклики. *III Всеукраїнська наукова конференція «Державно-правові за-сади формування безпекового середовища в Україні: сучасні виклики»* (м. Одеса, 18 грудня 2024 р.) Одеса, ОДУВС, 2024. С. 257-259.

9. Свекла К.А. Сучасні виборчі технології та їх сугестивний вплив на виборців. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів»*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної (м. Одеса, 13 лютого 2016 р.). Одеса, ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2016. С.65-67.

10. Свекла К.А. Особливості роботи корумпованих методів у виборчих технологіях. *Міжнародна науково-практична конференція «Україна і світ у третьому тисячолітті: політичний, економічний, правовий та культурний виміри»* (м. Одеса, 13-14 березня 2015 р.). Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2016. С.82-85.

11. Свекла К.А. «Брудні» виборчі технології як стратегія PR. *Стратегія майбутнього: соціально-філософський вимір*: матеріали круглого столу (м. Одеса, 19 листопада 2015 р.). Одеса: ОДУВС, 2015. С.32-33.

II. Рекомендувати дисертацію Свекли Костянтина Андрійовича «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті ХХІ століття: український та зарубіжний досвід», який виправив усі зауваження та побажання попереднього обговорення від 29 серпня 2025 року. Дисертація подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія» для розгляду і захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рекомендувати утворити в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» разову спеціалізовану вчену раду для прийняття до розгляду та проведення захисту дисертації «Нові політичні технології виборчих процесів першої чверті ХХІ століття: український та зарубіжний досвід» здобувача третього рівня освіти Свекли Костянтина Андрійовича IV року навчання та призначити:

головою разової спеціалізованої вченої ради доктора політичних наук, професора Гедікову Н.П.

рецензентами:

доктора політичних наук, професора, завідувачу кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Наумкіна С.М.

кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Пронозу І.І.

офіційними опонентами:

доктора політичних наук, професора, професора кафедри соціальних теорій, декана факультету психології, політології та соціології Національний університет «Одеська юридична академія» Яковлева Дениса Вікторовича;

кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри соціальних теорій Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Пехник Алевтину Валентинівну.

Результати голосування щодо затвердження Висновку та рекомендації до захисту дисертації:

«за» – 16

«проти» – 0

«утрималися» – 0

Рішення прийняте одностанно

Головуючий на засіданні кафедри –

доктор політичних наук, професор

Наталя ГЕДІКОВА

Секретар кафедри

Анастасія ПУСТОВІТ

